

«Les monges --- / a qui les ou / paren *sibilles*, / e són centilles / a fer gran foc: / firen de broc / --- / e simulades / santes profetes, / paren travetes / --- / a jovencells / e hòmens sants», JRoig (*Spill*, 5605); «*sibella*: batxillera, doctora, marisabidilla», DAG Sobre el Cant de la Sibilla, veg. MilàF (*Rom* ix, 1880, 353-360) i les notícies i bibliografia aplegades per SGuarner i FBMoll (*AlcM*).

DERIV.: *Sibillitic* [DAG] *Sibilli* [Lab. 1840]: a causa del Cant de la Sibilla i de la semblança dels mots es confongué bastant, sobretot vulgarment, amb el grup de *sibilar/sibulació/sibilant* (XIULAR), d'on resultà l'aplicació de *sibilli* a sons i actituds d'animals; i en particular a l'ocell *sebelli* anomenat en fr. *courlis*, *courlieu*, cast. CHORLITO, *churlito* (DCEC/DECH), 15 cat. dial. *xorlit*, caracteritzat per un crit agut, i d'altra banda per la seva mirada fixa, que observa de lluny atentament com una persona molt viva.

Propi, en particular, de les Illes i del SO. del Principat. *AlcM* cita d'un doc. de 1561 de la Història de Sòller: «teleyant ab ulls de *saballi* des de lo més alt de les torres»; el men FebrCard.: «*sabelli*: chirliro, *corlieu*, *courlis* ou *corlis*, *corlinus*»; DAG «mall. *sebelli*, men. *sibilli*»; «Vida trista, vida trista, / vida trista n'és per mi: / me'n pren com al *sebelli*, / que cova ets ous am sa vista», Moll (*Amoroses*, 34), pel «costum de contemplar fit a fit els ous dins el niu, amb els seus grans ulls grocs» (*AlcM*); en efecte, així o *xibelli*, *šebelli* se sent bastant per Mallorca: a Inca *šebelli*, a Sineu hi ha el *Sementer dæ šebelins*, 1960. 30 «Mall. *sabatli*=cast. *alcaraván*», JMBover (*Not. Isla Mall.*, 1834, 19). Eiv. «*xabeilli*: chorlito», PzCabr.; *Sa Torre des šebellins* a Jesús («són una mena de pardal», 1963).

També cap a l'Ebre, però a Terra Ferma, per una variant onomatopèica a la manera de *xorlit*, cast. *chorlito*, fr. *courlis* etc., i ajudant-hi la ultracorreció de *ri > ll* (com en *camamrla/-mulla*, *burla/bitilla*, *borla/bolla*) sorgeix en la forma *seberli* etc.: a Aitona m'anomenaren els *seberlins* com a ocells nocturns, després del *dugo* o *forràs* (espècie de gamarús), i junt amb l'esperver, entremig d'aquell i els *criols* ('cucuts'), 1935; a les Borges d'Urgell a la meua descripció dels ducs respongueren amb *sabarlins* (1936) i també diuen *seberli* a Vinaròs (*AlcM*) i hi ha encara variants *xamerli* 45 («Charadrius pluvial» DFa), *samarli* i *samerlic*. El lleidatà JBXuriguera ens conta d'un ocell *ximerlic* en la seva obra *Margarit* (c. 1955, p. 41) Partint d'una forma semblant, amb jnetàtesi: men. *xalambri*, pardal de bardissa (*Accentor modularis*, Maó, i cogn. a Ciutatadella, *AlcM*).

Un caçador erudit en tals coses, m'anomenà el *šamælli* en els estanyes del Prat de Ll. com a nom d'un ocell que els freqüenta, i que identificà amb el «Charadrius auratus» (1932); i a Castelló (cat. occid.) hi ha una partida anomenada *Los Samærlins*, no lluny del riu Farfanya (1964). La *x-* pot ser deguda a palatalització davant la *i* de *sib-*, abans d'intervenir la dissim., i la *m* per propagació de la nasalitat, en el plural, ajudant a totes dues coses la influència del mot dialectal *xamar* 60

'xerrar' (Gironès etc.).

DERIV. *Sebellmada* *Sebellnam*. *Sebellnar*

Sibiu, V. *xibiu* *Siboc*, V. *xibeca* Sic, V. *si* *St-card*, -art, mot fantasma, V. *si* (SEU poss.)

SICARI, pres del ll. *sīcarius*, deriv. de *sica* 'punyal'

□ 1ª doc: 1472, JnEsteve (*L'Eleg.*).

Eren els «pistolers» de Cèsar, general tribunicida a l'antiga (un Franco o MtzAnido, però aquell, amb molta i bona lletra, no bestial com els moderns); avui mot clixé, periodístic.

Sicat [S. XIV, DAG.], *acicat*, 'esperó', del mateix origen aràbic que el cast. ACICATE; d'un arabisme diferent prové el cast. CICATERO (DCEC/DECH), algun cop usat per valencians (MGadea, T. del Xè II, 14), castellanisme inadmissible i superflu en una llengua que disposa de *mesquí*, *gasiu*, *agarrat*, *garrepa* ---. De l'ar. *sikkât* 'punxons, piquets de ferro', d'on ve aquest *sicat* i cast. *acicate*, podria venir el ribag *sigot*, *sigotada* 'bufetada' sobretot si hi hagués una variant *siqât* (car *â* es torna *â* darrere emfàtica), ço que és fàcil en hispanoàrab.

Sicatiu, *siccitat*, V. *sec* *Sicel*, *sicelar*, V. *cisell* (SISA)

Siclató (teixit antic) o *sisclató*, V. *escarlata* (III, 492a39); Bast.-Bass. (496-7) donen quatre docs. de *cclató* (-tono), de 1023-1095, i un *ciscleton(es)* el 1163; per a l'evolució arabitant cap al tipus *escarlata*, cf. GSColin, *Rom.* LVI, 178-190.

Sicle, intolerable per *segle*.

SICLÓ, 'que només té un testicle', de l'ar. *siqlab*, vegeu ESCLAU (III, 522b21), CICLAN (DCEC/DECH) i EntreDL (III, 118). Crec que és a tort que Rohlfs, RLrR XXI, 311, insisteix en la seva etimologia basca, car és a la inversa el bc. *txikilon* (*txikiro/zikvro*) el que és manllevat de l'arabisme romànic. Localment he sentit *sikló* per 'animal capat' a Alcúdia de Crespins (1962) i tornat nom propi *Sigaló* a Sta Margarida de Mall. (1964). El DAG (s. v. *porc*) registra *porc xiscló* 'porc hermafrodita' a l'Alt Cardener. *Boc xiscló* 'el que només té un testicle', i d'altres *giscló*, a Sió i Llubragós (BDLC IX, 196); gc. *chisclé* (Palay)

D'un encreuament de *marrà* (MARRA) o de *marlo* (MACHO, DCEC) amb *siscló* pot sortir *merlo* 'anyell sicló' (a Morella i el Matarranya), *AlcM* (salvant el que dic en una altra nota de la M-). Pel que fa a la -s- de la variant *siscló* deu ser deguda a encreuament de *siqlab* amb la seva variant etimològica SKLAV- (passat que sigui per intervenció de l'antònim *masclé*). Serà bo de tenir en compte, encara, el fregadís i la interacció que hi ha hagut entre aquest mot i els seus quasi-sinònims (*ar*)*rancoll* (RANC), UNICOLEUS i gc. *articolh*, estudiat ací i en el meu dicc. aranès-gascó ja redactat. I de tota manera no sembla pas que en tot